

erap-gsob.brussels

Public · Governance · Skills

MENSENHANDEL

Signalen herkennen bij slachtoffers

Situaties van mensenhandel herkennen en signaleren is belangrijk om de strijd tegen dit misdrijf aan te gaan. Zonder hulp van anderen zien vele slachtoffers geen uitweg om aan de uitbuitingssituatie te ontkomen. Bovendien zijn slachtoffers er zich niet altijd van bewust dat ze worden uitgebuit. Bij de uitoefening van uw taken wordt u mogelijk geconfronteerd met situaties van mensenhandel. Indien u ze kunt herkennen, kunt u er misschien ook iets aan doen.

WAT IS MENSENHANDEL?

Mensenhandel is **een moderne vorm van slavernij** waarbij een persoon een andere persoon uitbuit voor eigen gewin. Het is een misdrijf waarbij de vrijheid en de waardigheid van een persoon in het gedrang komen en het gaat veelal gepaard met fysiek en/of psychisch geweld.

Het Belgische Strafwetboek (art. 433 quinquies) definieert mensenhandel aan de hand van twee constitutieve elementen:

- ↳ **EEN ACTIE:** Het werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten, opvangen van een persoon, of het nemen of het overdragen van de controle over deze persoon.
- ↳ **EEN DOEL:** Om de persoon uit te buiten, dit wil zeggen om er profijt uit te halen.

Mensenhandel is **een misdrijf dat eender wie kan treffen**: derdelanders, EU-onderdanen en Belgen, ongeacht leeftijd of geslacht. De uitbuiting laat zijn sporen na op het fysieke, psychische, sociale welbevinden van slachtoffers en hun verdere ontwikkeling.

Uitbuiting kan de volgende vormen aannemen:

- ↳ Seksuele uitbuiting
- ↳ Economische uitbuiting
- ↳ Uitbuiting bedelarij
- ↳ Illegale orgaanhandel
- ↳ Gedwongen plegen van misdrijven

Seksuele uitbuiting en economische uitbuiting zijn de meest voorkomende vormen van uitbuiting binnen de mensenhandel. Om slachtoffers te helpen moeten we ze kunnen herkennen!

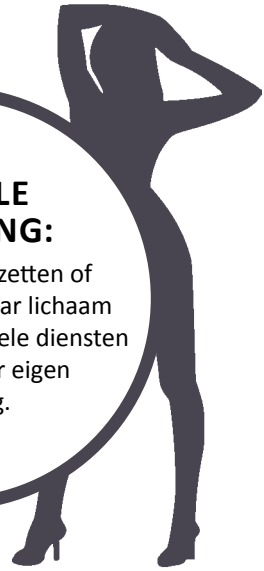
WAT IS SEKSUELE UITBUITING?

WAAR EN HOE
KUNNEN WE
SLACHTOFFERS
HERKENNEN?

SEKSUELE UITBUITING:

iemand ertoe aanzetten of dwingen om zijn/haar lichaam te verkopen en seksuele diensten te verlenen voor eigen winstbejag.

VOOR WELKE SIGNALEN ZIJN WE BEST ALERT? WANNEER DE PERSOON:

- ↘ een vermoeide en uitgeputte indruk maakt.
- ↘ blauwe plekken en andere sporen van geweld vertoont.
- ↘ voortdurend telefoontjes, sms'en, ... ontvangt.
- ↘ meerdere telefoons of simkaarten heeft.
- ↘ sociaal geïsoleerd lijkt en dus niet terecht kan bij familie of vrienden.
- ↘ beperkt wordt in de bewegingsvrijheid.
- ↘ wordt bedreigd, angstig is en niet wil spreken over de situatie.
- ↘ geen enkele klant mag weigeren.
- ↘ begeleid wordt door een andere persoon die steeds het woord neemt.
- ↘ niet beschikt over het eigen verdiende geld.
- ↘ anderstalig is en geen Nederlands, Frans of Engels spreekt.
- ↘ een groot wantrouwen heeft t.a.v. overheidsdiensten (politie, inspectie, ...).
- ↘ niet in het bezit is van het eigen paspoort of identiteitskaart.
- ↘ ...

RISICOSECTOREN:

- ↘ Prostitutiebars
- ↘ Stripclubs
- ↘ Raamprostitutie
- ↘ Straatprostitutie
- ↘ Massagesalons
- ↘ Meedrinkzaken
- ↘ Rendez-vous hotels
- ↘ Porno-industrie
- ↘ Online : Datingsites, ...
- ↘ Escorte en privé-ontvangst
- ↘ ...

Er kan sprake zijn van mensenhandel met seksuele uitbuiting indien er **meerdere signalen aanwezig** zijn. De combinatie van signalen zorgt ervoor dat de persoon zich in een fysieke en of psychische afhankelijkheid bevindt ten aanzien van de uitbuiters.

WAT IS ECONOMISCHE UITBUITING?

WAAR EN HOE
KUNNEN WE
SLACHTOFFERS
HERKENNEN?

ECONOMISCHE UITBUITING:

iemand ertoe aanzetten
werk te verrichten of
diensten te verlenen in
omstandigheden in strijd met
de menselijke waardigheid.

VOOR WELKE SIGNALEN ZIJN WE BEST ALERT? WANNEER DE PERSOON:

- ↳ extreem lange dagen werkt.
- ↳ een laag loon heeft, of onvolledig of niet wordt uitbetaald.
- ↳ wordt gehuisvest door de werkgever.
- ↳ samenwoont met vele anderen werknemers.
- ↳ zijn werksituatie beetje bij beetje verslechtert (een hogere werklast voor een lager loon).
- ↳ gevaarlijk werk verricht zonder de nodige veiligheidsmaatregelen.
- ↳ werkt in ongezonde en/of onhygiënische omstandigheden.
- ↳ niet respectvol wordt behandeld en de werkgever verbaal en/of fysiek agressief is.
- ↳ bang is het werk te verliezen, want daarmee is ook de huisvesting verloren.
- ↳ angst heeft voor controles door inspectiediensten.
- ↳ geen sociaal leven lijkt te hebben.
- ↳ ...

RISICOSECTOREN:

- ↳ Bouwsector
- ↳ Horeca (café's, restaurants, snackbars, shishabars, ...)
- ↳ Nagelstudio's en kapperszaken
- ↳ Sorteerbijbedrijven (kleding, afval)
- ↳ Land- en tuinbouwsector
- ↳ Hand carwashes
- ↳ Huishoudhulp
- ↳ ...

Er kan sprake zijn van mensenhandel met economische uitbuiting indien er **meerdere signalen aanwezig** zijn. De combinatie van signalen zorgt ervoor dat de persoon zich in een fysieke en of psychische afhankelijkheid bevindt ten aanzien van de uitbuiters.

DE OVERIGE VORMEN VAN MENSENHANDEL

Hoewel de andere vormen van mensenhandel minder bekend zijn, is het belangrijk hier ook waakzaam voor te zijn:

- ↳ **UITBUITING VAN DE BEDELARIJ:** slachtoffers worden hierbij aangezet om te bedelen en dienen hun inkomsten af te staan aan het milieu dat hen uitbuit. In vele gevallen gebeurt de uitbuiting door iemand van de familie of clan, wat het voor slachtoffers extra moeilijk maakt om zich los te maken van de uitbuitingssituatie. We vinden mogelijke slachtoffers terug in openbare ruimtes zoals stations, winkelparkings, winkelwandelstraten, grote kruispunten, ... Bij uitbuiting worden de slachtoffers door dezelfde persoon gebracht of gehaald, ze zitten lange dagen op één plaats, ze worden voortdurend in de gaten gehouden, ze moeten het verdiende geld afgeven, ...
- ↳ **GEDWONGEN PLEGEN VAN MISDRIJVEN:** slachtoffers worden gedwongen een misdrijf te plegen tegen hun wil, zoals bijvoorbeeld drugstransport, dealen van drugs, onderhouden van cannabisplantages, plegen van gawwdiefstallen, ...
- ↳ **ILLEGALE ORGAANHANDEL:** organen van slachtoffers zoals nieren, lever of ander menselijk weefsel verwijderen op een niet door de wet voorziene wijze. Veelal wordt hen in ruil hiervoor veel geld of een legaal verblijf beloofd.

WAT KUNT U DOEN?

Als u twijfels heeft over de situatie van een persoon, als u een potentieel slachtoffer bent tegengekomen, of als u gewoonweg meer informatie wenst, aarzel niet om één van de **3 gespecialiseerde centra voor slachtoffers van mensenhandel** te contacteren. Zij bieden u een telefonische permanentie 24u/24 7d/7 voor urgenties. Ze staan steeds klaar voor advies en ondersteuning bij mogelijke situaties van mensenhandel.

PAG-ASA

Cellebroersstraat 16B
1000 Brussel

02 511 64 64

info@pag-asa.be

www.pag-asa.be

Payoke (Antwerpen)

03 201 16 90

admin@payoke.be

www.payoke.be

Sürya (Luik)

04 232 40 30

info@asblsurya.be

www.asblsurya.be

WILT U EEN OPLEIDING VOLGEN OVER DIT THEMA?

In samenwerking met PAG-ASA

De **GSOB**, de Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur, organiseert een opleiding voor personeelsleden van de plaatselijke en gewestelijke besturen die mensenhandel kunnen opsporen bij de uitoefening van hun functie. Voor politie-inspecteurs werd de opleiding goedgekeurd door de federale politie.

**Klik hier voor alle details
over de opleiding**

Deze publicatie maakt deel uit van het Gloabaal Veiligheids- en Preventieplan van Brussel Preventie en Veiligheid en van het Gewestelijk Opleidingsplan van Brusafe

bpv
.brussels
Brussel Preventie & Veiligheid

brusafe.brussels
